

ב

אֶךְ בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבְכֹּר לֵה' בְּבִהְמָה לֹא יִקְדֵּשׁ אִישׁ אֹתוֹ
אִם שׁוֹר אִם שֶׂה לֵה' הוּא.. וְכֹל מֵעֶשֶׂר בְּקָר וְצֹאן כֹּל
אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קָדֵשׁ לֵה' (כו, כו-לב)

יש לבאר את הקשר בין סוף ספר ויקרא לתחילתו (על יסוד הכלל⁵³
"נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן"):

סיום ספר ויקרא עוסק בדיניהם של שני קרבנות – הבכור ("אך בכור
אשר יבוכר לה' בבהמה.. לה' הוא") והמעשר ("וכל מעשר בקר וצאן..
העשירי יהיה קודש לה'").

ההבדל בין שני קרבנות אלו הוא: קדושת הבכור היא קדושה עצמית,
שחלה על הבכור מרגע היוולדו, ואינה תלויה בפעולת האדם; ואילו
קדושת המעשר תלויה בפעולת האדם⁵⁴ – ספירת הבהמות⁵⁵.

ולכן מקדים הכתוב את דיני הבכור לדיני המעשר – שכן כך הוא
הסדר בעבודת הבורא: תחילה זוכה האדם לכוחות של קדושה הבאים
אליו מלמעלה ("בכור"), ורק באמצעות כוחות אלו יכול הוא להתחיל
לעבוד את הבורא בעצמו ("מעשר").

וזהו הקשר להתחלת ספר ויקרא – "אדם כי יקריב מכם קרבן לה', מן
הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם"⁵⁶:

ב"לקוטי תורה"⁵⁷ מוסברת משמעותו הרוחנית של פסוק זה כך: "אדם
כי יקריב מכם קרבן לה'" – תחילה הקב"ה (בחנינת "אדם העליון") מקרב

53. ספר יצירה פ"א מ"ז.

54. וראה לקוטי שיחות ח"ז ע' 362 ואילך.

55. וזוהי הסיבה לכך שדין הבכור נוהג גם בזמן הזה, בהיותו קדושה הבאה מאליה, ואילו
לגבי מעשר גזרו חכמים שלא למנות את הבהמות כדי שלא תחול על אף אחת מהן
קדושת מעשר (בכורות נג, א; רמב"ם הלכות בכורות פ"ו ה"ב).

56. ויקרא א, ב.

57. ויקרא ב, ג.

את האדם ("מכם") אליו; ולאחר-מכן "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" – האדם מצידו מקרב את עצמו אל הקב"ה.

ונמצא, ששני הקרבנות שבהם מדובר בסוף הספר – מקבילים לשני חלקיו של הפסוק שבתחילת הספר: הבכור (הקדושה הבאה מלמעלה) – מקביל לתחילת הפסוק, "אדם כי יקריב מכם קרבן לה"; ואילו המעשר (עבודתו של האדם) – מקביל לסיום הפסוק, "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם".

(לקוטי שיחות ח"ז ע' 332 ואילך)



כא

אוצר החכמה

לֹא יִבְקֹר בֵּין טוֹב לְרַע וְלֹא יִמְיְרְנוּ וְאִם הָמַר יִמְיְרְנוּ וְהָיָה
הוּא וְתַמּוּרְתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ (כו, לג)

מבואר בספרי קבלה⁵⁸, שראשי-התיבות "המר ימירנו והיה הוא" יוצרות את אחד מצירופיו של שם הוי"ה.

ולכאורה הדבר מתמיה: הרי המלים "המר ימירנו" מבטאות מעשה שאסור לעשותו (כפי שנאמר קודם לכן – "ולא ימירנו"); כיצד ניתן, איפוא, להוציא את המלים מהקשרן השלילי וליצור מהן צירוף שממנו משתמע ההפך?

ויש לומר, שבצירוף זה טמון רמז לכך שלעתים אכן יש צורך להמיר – "המר ימירנו" במובן חיובי⁵⁹:

משמעותה הרוחנית של "תמורה" היא הפיכת דבר של חול לדבר של קודש (כשם שתמורה כפשוטה היא הפיכת בהמה של חולין לבהמת

58. סידור האריז"ל כוונת ראש חודש; משנת חסידים סוף מסכת טבת ושבת. וכן משמע בפרדס שער כא פט"ז, ועיין שם פי"ד.

59. ראה גם אור תורה (למגיד ממעזריטש) סוף פרשתנו (מד, ד).